

Pandemi Sürecinde Ankara Eczacı Odası Başkanı Gözüyle Eczacılar

HÜTF Tıp Tarihi ve Etik AD'dan Doktor Öğretim Üyesi Müge Demir, Ankara Eczacı Odası Başkanı Ecz. Taner Ercanlı ile Covid-19 pandemi döneminde meslek örgütü olarak çalışmaları ve eczane eczacılarının yaşadıkları sorunlar hakkında bir söyleşi yapmıştır.

MD: Ankara Eczacı Odası'nın Covid-19 sürecinde birinci basamak sağlık hizmeti sunan eczane eczacılarına ne gibi desteklerde bulunmuştur? Süreci ana hatlarıyla anlatır mısınız?

TE: Covid-19 henüz dünyada birkaç ülkede görülmüşken biz tehlikenin farkına vardık ve ülkemizde harekete geçen ilk meslek odası olduk. 30 Ocak günü vatandaşlarımızın Covid-19 hakkında bilgi sahibi olmaları amacıyla, Akademi Komisyonumuz tarafından bilimsel bilgiler eşliğinde hazırlanan bilgilendirme afişlerini eczacılarımızın ve yurttaşlarımızın görebilmeleri için eczanelerimize gönderdik.

Bireylerin hastalıktan haberdar olmasının yanında, onlara sağlık hizmeti verecek eczacılarımızın da insanlığın ilk defa karşılaştığı yeni tip koronavirüsü tanınmaları gerekliliğinden hareketle ülkemizde henüz vaka görülmemişken Prof. Dr. Serhat Ünal'ın sunumuyla "Koronavirüs ve Viral Enfeksiyonlarda Eczacının Rolü" eğitimi düzenledik. Çeşitli nedenlerden ötürü eğitime katılamayan ya da yeniden seyretnmek isteyen meslektaşlarımız için video kaydını internet sayfamıza ekledik. Katılımın

bir hayli fazla olduğu eğitim, yaklaşan zorlu dönemde eczacılarımız tarafından verilecek mücadeledeki kararlılığı göstermesi açısından son derece kıymetliydi.

İlerleyen günlerde hastalık hakkında kanıta dayalı veriler arttıkça afişimizi güncelleme gereği duyduk ve ikinci defa 2200 eczanemize ulaştırdık. Ayrıca afişlerimizi, Ankara sınırları içindeki metro, otobüs ve tramvaylara asılmaları için Ankara Büyükşehir Belediyesi ile paylaştık. Bununla birlikte resmi kurum ve kuruluşlara göndermek suretiyle şehrin dört bir yanına dağıttık.

11 Mart günü ülkemizde ilk vakanın görülmesiyle Yönetim Kurulumuzu olağanüstü toplayarak Akademi Komisyonumuzla birlikte hem eczacılarımızı hem de Oda personelimizi kapsayan "Koronavirüs Eylem Planı" hazırlayıp meslektaşlarımıza duyurduk.

Malumunuz olduğu üzere bir süre önce eczanelerdeki alkol satışına kota uygulanmaya başlanmıştı. El temizliğinin hastalığın yayılmasındaki önemi anlaşılınca vatandaşlarımızın dezenfektan ve antiseptiklere olan talebi arttı. Hâlihazırdaki kotanın ihtiyacı karşılamaktan uzak olması, merdiven altı üretimi ve fahiş fiyatları beraberinde getirdi. Meslektaşlarımızı zora düşüren sorunun çözümü için alkol sınırlamasının kaldırılması girişimlerinde bulunduk ve olumlu sonuç aldık. Alkol sınırının kaldırılmasıyla ürettiğimiz dezenfektan ve antiseptik solüsyonlar ile yurttaşlarımız güvenilir ürünlere daha ucuz fiyata ve kolaylıkla ulaşabildiler.

Ayrıca yurttaşlarımızın Covid-19 ile ilgili bilinç seviyelerini yükseltmek için içerikler üreterek sosyal medya mecralarında yayınladık. Sağlık bir bütün olduğu gibi sağlık sistemi de bir bütündür ve bazı problemlerin çözümü için kurumlar arasındaki yardımlaşma mecburidir. Bundan hareketle meslektaşlarımızın süreç içerisinde karşılaştıkları zorlukların aşılması için Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu ve Uluslararası Sağlık Hizmetleri AŞ gibi üst mercilerle görüşerek yetkililere taleplerimizi ilettik. Hangi konuları konuştuğumuzu görüşmelerin akabinde eczacı kamuoyuna duyurduk.

Covid-19'un bütün dünyayı felce uğrattığı günümüzde, birçok ülkede eczaneler ve marketler haricindeki her yerin kapanması eczanelerin ne denli önemli bir konumda bulduklarını açıkça göstermiştir. Bundan ötürü süreç içerisinde hastaların eczanelerimize doğrudan ulaşabilmesi bir yoğunluk oluşturmuş, böylece eczane ortamındaki bulaş riski yükselmiştir. Bu durumun etkilerini azaltmak için eczanelerimizin dezenfekte edilmesi gerektiğine karar vererek Ankara ve Kırıkkale illerindeki Belediyeler ile görüşüp her iki şehirde bulunan eczanelerin yetkili ekiplerce dezenfekte edilmelerini sağladık. Dezenfeksiyon işlemlerinin tek seferle sınırlı kalmaması ve periyodik şekilde sürdürülmesi için çalışmalarımıza devam ediyoruz. Ayrıca eczacı meslektaşlarımızın salgından görecekları zararı en aza indirmek için tüm eczanelerimize gözlük, şerit ve uyarı afişleri gönderdik. Eczacılarımız ve eczane personellerimiz destan yazdıkları şu zorlu günlerde, kamu imkânlarından yararlanmayı kesinlikle hak ediyorlar. Bu düşünceyle, halk sağlığını korumak

için gecesini gündüzüne katan tüm eczacı ve eczacı personelimizin ulaşım hizmetinden ücretsiz yararlanması için Ankara Büyükşehir Belediyesi'ne resmi başvuruda bulunarak sağlık personelinin ulaşım hizmetlerinden ücretsiz yararlanmasını, eczacılarımızı ve eczane personelimizi de kapsamasını sağladık. Bununla birlikte eczacıların hastalığa yakalanma riskinin bir hayli yüksek olduğu gerçeğinden hareketle Covid-19 hastası olma ihtimali bulunan ve bu sebeple eczanesini kapatacak meslektaşlarımızın maddi zararını karşılamak için dört maddeden oluşan Birinci Destek Paketi'ni açıklayan ilk açıklayan Oda olduk. Önümüzdeki günlerde ihtiyaca binaen ikinci hatta üçüncü destek paketlerini de açıklamaktan geri durmayacağımızı belirtmek isterim.

Eczacılarımız, hastalığın hızla yayıldığı ülkemizde hastalara şifa dağıtmak ve danışmanlık hizmeti vermek gayesiyle mesai kavramını düşünmeksizin çalışmış, dolayısıyla artan iş yükleri ve yükselen bulaş riski nispetinde moralleri azalmıştır. Meslektaşlarımızın ve eczane çalışanlarımızın çalışma saatlerinin azaltılmasının, verilen sağlık hizmetinin kalitesini artıracak, buldukları ağır koşulları hafifleteceği ve motivasyonlarını yükselteceği düşüncesiyle Ankara İl Sağlık Müdürlüğü ile yürüttüğümüz görüşmeler neticesinde eczane çalışma saatlerini değiştirdik. Salgın sürecinde canları pahasına mücadele eden meslektaşlarımızın çeşitli kurumlarca denetlenerek sudan sebeplerle ceza kesilmesine sessiz kalmadık. Reklam Kurulu tarafından uygulanan cezai işlemlerin hukuksuz olduğunu eczacılarımızla paylaşıp yasal işlemleri başlattık. Ayrıca konuyu basının gündemine taşıyarak mağduriyetimizi

kamuoyunun duymasını sağladık.

Pandemi kapsamındaki önlemlerden bir diğeri de hafta sonları sokağa çıkma yasağı kararının alınmasıdır. Uygulanan sokağa çıkma yasağında eczanelerden reçetesi karşılanan ve sağlık hizmeti alanların birkaç kişiyle sınırla kaldığını gözlemledik. Ayrıca acil bir durum olmadığı halde eczanelere gelen vatandaşların hem kendi hem de eczane personelinin sağlıklarını tehlikeye attığını gördük. Aynı zamanda yasak gereği toplu taşıma seferlerinin azaltılması eczane personelimizin eczanelere zamanında ulaşmasını engellediği gerçeğiyle karşılaştık. Belirttiğimiz hususlara istinaden İl Sağlık Müdürlüğü ve Ankara Valiliği ile yaptığımız görüşmeler doğrultusunda sokağa çıkma yasağı süresince, verilecek ilaç ve sağlık danışmanlığı hizmetini aksatmayacak sayıdaki nöbetçi eczanelerimizin açık kalması kaydıyla nöbetçi eczane uygulamasına geçtik. Tüm bunların yanında normalleşme süreci başlayınca çalışma saatlerimizi eskiye döndürdük. Ardından Normalleşme Süreci Eylem Planı hazırladık ve meslektaşlarımızla paylaştık. İçinde bulunduğumuz an itibariyle meslektaşlarımızı ve halkımızı mağdur etmemek adına çalışmalarımıza ara vermeden devam ediyoruz.

MD: Covid-19 sürecinde eczane eczacılarını birinci basamak sağlık hizmeti veren sağlık personeli olarak konumlandıran bir yaklaşım görmekteyiz. Bu pencereden bakıldığında maske dağıtımı hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

TE: Covid-19 salgını ile mücadele etmek amacıyla Nisan ayının başında Sağlık Bakanlığı ile Ulaştırma

ve Altyapı Bakanlığı'nın ortak çalışmasıyla PTT üzerinden ücretsiz maske dağıtımına başlandı. Sistem şöyle işliyordu: 20 ile 65 yaş arasındaki vatandaşlarımız e-Devlet üzerinden başvuru yapıyor, başvuruda bulunanlara posta yolu ile 10 günlük zaman dilimi için beşer adet maske gönderiliyordu. Sistemde yaşanan yoğunluktan dolayı problemler baş gösterince ücretsiz maske dağıtımını ikinci kanal olarak eczanelerden yapılmaya başlandı ve maske satışı tüm yurttan yasaklandı. Tabii süreç içinde meydana gelen bazı sıkıntılar maske dağıtımını sekteye uğrattı ve bizim de en başından beri savunduğumuz tavan fiyatla serbest maske satışı yöntemine geçildi ve şu an için bir problem görünmüyor. Dağıtım sırasında yaşanan sorunlara gelecek olursak, sürecin başında kamu otoritesi tarafından yapılan açıklamaya göre, 39 milyon vatandaşa maske dağıtılacağı söylendi. Bizim ilk itirazımız maske dağıtmaya değil, 26 bin eczanenin 39 milyon vatandaşın yükünü kaldıramayacağı yönündeydi. Nitekim uygulama esnasında:

- Kod alamayan kişi sayısının oldukça fazla olması,
- Ülke vatandaşı olmayanlara kod gitmemesi,
- Telefonlara gönderilen kodların hat kimin üzerineyse ona gönderilmesi ve hattı başkasının üzerine kayıtlı olan kişiye kod gitmemesi,
- Eczanelere gönderilen maskelerin belli bir standarda sahip olmaması, 5'erli paketler halinde olmaması, kutu içerisinde toplu gönderim yapılması. Hijyen şartlarına uygun olmayan maskelerin de eczanelere gönderilmesi,
- Gönderilen maskelerin kısa sürede tükenmesi, arz edilen miktarın talebi karşılamaması sonucunda eczanelere gelen vatandaşlara maske temin edilememesi ve buna bağlı münakaşalar yaşanması,

-Maske alabilmek için eczanelerde oluşan kalabalıkların sosyal mesafeyi ihlal etmesi nedeniyle bulaş riskinin yükselmesi.

Tüm bu zorlukların yanında bazı çevrelerde dile getirilen ve gerçekte uzaktan yakından ilgisi olmayan "Eczacılar maske dağıtımına karşı geliyor." iddialarına maruz kaldık. Bizler aldığımız eğitim ve ettiğimiz yemin icabı sağlık profesyonelleri arasındayız. Bizim birinci önceliğimiz koşulsuz şartsız halk sağlığına hizmet etmektir. Hizmetten kastım alelade bir hizmet değil, tam bir adanmışlıkla yapılan hizmettir. Nitekim salgın sürecinde canlarımızı ortaya koyarak gösterdiğimiz mücadele bunun ispatıdır. Durum böyleyken halk sağlığına hizmet konusunda maske dağıtımını yapılmasına karşı gelmemiz düşünülemez. Burada bir noktaya özellikle dikkat çekmek istiyorum: Biz eczacılar, maske dağıtımına itiraz etmedik; maske dağıtım sistemine itiraz ettik, kaldıramayacağımız yükün omuzlarımıza yüklenmesine itiraz ettik, hastalarla karşı karşıya getirilmemize itiraz ettik. İkisi çok farklı şeyler, bunu anlamak lazım... Sağlıklı kalmaları için hiç düşünmeden kendi sağlıklarımızdan vazgeçtiğimiz vatandaşlar ile karşı karşıya bırakıldık demiştim. Bu konuyu biraz açayım ve dağıtım esnasındaki aksaklıklara değineyim.

Eczacılar toplum sağlığı için tüm ülkemizdeki 26 bin noktada görev yapmaktadır. Eczane çalışanlarımızla birlikte 100 bin kişilik sağlık ordusuyuz ve sağlık sisteminin vazgeçilmez bir unsuruyuz. Bizler sırtımızı, aldığımız bilimsel temelli eğitime dayayarak bu savaşın en önünde çarpışan bilim askerleriyiz. Şerefimiz üzerine yemin

ederek başladığımız mesleğimizin en kutsal amacı halk sağlığına hizmet etmektir. Durum böyleyken eczacıları üzen bazı haberlerle karşılaştık. Birtakım medya organlarında eczacılık hakkında mesnetsiz iddialarda bulunuldu. Bu haberler kesinlikle gerçeği yansıtmamaktadır. Biz ne stokçu, ne fırsatçı ne de fahiş fiyata ürün satan kişileriz. Herkes bilmelidir ki, eczacılar sağlık çalışanlarından başka bir şey değildir. İstatistikler göz önüne alındığında suça en az karışmış, insanların güven duyduğu ve hastaların en iyi iletişim kurduğu sağlık çalışanlarıyız. Dolayısıyla adımızın herhangi bir yasadışı tabirle anılması bütün eczacılık camiasını derinden yaralamıştır. Hele de böylesine hassas bir dönemde ortaya atılan bu çirkin haberleri yayanları bir kez daha kınıyorum. İnsanlar yaşasın diye hayatımızı ortaya koyduğumuz bir dönemde bu tür çirkin yakıştırmaları kabul etmiyoruz. Vatandaşlarımız şundan emin olsun: Biz eczacılar her zaman halkımızın yanında olduk, şimdi de halkımızın yanındayız, gelecekte de halkımızın yanında olacağız.

MD: Raporlu ilaç kullanan hastaların yeniden reçete yazdırmadan eczanelerden ilaçlarını alması konusunda neler düşünüyorsunuz? Bu uygulamanın iyi veya kötü yönleri var mıdır?

TE: Bütün ülkeleri hazırlıksız yakalayan ve sağlık sistemlerini çökme noktasına getiren bu salgın hastalıkta, birinci basamak sağlık hizmetinin ne kadar önemli bir aşama olduğunun bir kez daha anlaşılmıştır. Bunun sebebi ise çok açıktır: Birinci basamak sağlık hizmetini en genel haliyle tanımlarsak teşhis, tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin bir arada verildiği, bireylerin kolayca

ulaşabildikleri; düşük maliyetli, etkin ve yaygın sağlık hizmeti sunumudur. Dolayısıyla salgın esnasında oluşabilecek yoğunluk nedeniyle sağlık sistemi işleyişinin aksamaması adına, hastaların doğrudan ulaşabildikleri son derece önemli kurumlardır. Hâlihazırdaki hastanelerin tek başlarına vaka tedavilerine yeterince cevap verme kapasitesinden uzak olması, eczanelerin de aralarında bulunduğu birinci basamak sağlık hizmeti sunucularının hastalıkla mücadelede etkin bir sorumluluk üstlenmelerini sağlıyor. Bu bağlamda Covid-19 için oluşturulan tedbirler kapsamında Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulunun önerisi ile SGK tarafından 14/03/2020 tarihinde yapılan duyuru ile kronik hastalığı bulunan kişilerin bu hastalıklarına ilişkin ilaçlarını reçetesiz olarak eczaneden almalarına ilişkin düzenleme yapılmıştır. Uygulama ile sağlık kuruluşlarına giden hasta oranının azalmasıyla sağlık sistemi ciddi anlamda rahatlamış ve bu durum işleyişi hızlandırmıştır. Ayrıca azalan iş yükünün yanında bulaş riski de düşmüş, bu durum vaka sayısının çoğalmasına engel olmuştur.

MD: Eczacının bu salgından hem ekonomik olarak hem de sağlık olarak etkilendiği muhakkak. Eczacıların birinci basamak sağlık mensubu olarak ne gibi destekler alması gerektiğini düşünüyorsunuz?

TE: Covid-19 sürecinde eczacıların ne denli kritik bir öneme sahip olduğu gerek ülkemizde gerekse tüm dünyada bir kez daha anlaşıldı. Biz eczacılar, hayatlarımız pahasına mücadele ettik ve sağlık sistemine ciddi katkılar sunduk, sunmaya da devam ediyoruz. Salgın süresi boyunca hayatını kaybeden meslektaşlarımızı da bu vesile ile saygı ve minnetle

anıyorum. Salgın süreci, güçlü bir sağlık sisteminin önemini yeniden kavramamıza olanak sağladı. Dolayısıyla sağlık sisteminin saç ayaklarından olan eczacılar ve eczaneler ne kadar güçlü olurlarsa o kadar nitelikli sağlık hizmeti vereceklerdir. Bu anlamda eczacıların eczanelerin güçlenmesi için kamu otoritesinden bazı taleplerimiz var. Bunları genel hatlarıyla şöyle sıralayabiliriz:

- Kâğıt reçetelerin kaldırılmasını ve tamamen elektronik reçeteye geçilmesini,
- Belediyelerce yapılan eczanelerin dezenfeksiyonlarının devamını,
- Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından eczanelere yapılan geri ödemelerde uygulanan iskonto oranlarının kaldırılmasını,
- Sosyal Güvenlik Kurumu ile Birliğimiz arasındaki ilaç alım protokolünde yer alan reçete başı hizmet bedellerinin artırılması ve eşitlenmesini,
- İlaç fiyatlarına göre değişen orandaki yüzdesel kârlılıkların her üç kademe için 5 puan artırılmasını,
- İlaç Fiyat Kararnamesi'nin değiştirilmesi ile kademe baremlerinin güncellenmesini,
- Son olarak ekonomik destek ve teşvik paketlerinde eczacılarımızın da yer almasını istiyoruz.

MD: Salgın konusunda önümüzdeki dönem için görüşleriniz nelerdir?

TE: Salgının geleceği hakkında çeşitli çalışmalar sonucunda bazı raporların gündeme geldiğini görüyoruz. Dünya Sağlık Örgütü son zamanlarda yaptığı iki açıklamada, en kötü noktadan uzakta olduğumuzu ve 1. aşamanın ortasında bulunduğumuzu söyledi. Hastalığın geleceği hakkında farklı teoriler olsa da salgının bir süre daha

devam edeceği yönünde bir uzlaşma mevcut. Tüm insanlığın içinin rahat olması için en kısa sürede aşının yahut etkin bir tedavi yönteminin bulunmasını ümit ediyorum. Bugün Amerika Birleşik Devletleri başta olmak üzere birçok Avrupa ülkesi ikinci bir dalgaya hazırlanıyor. Devletlerin ve sağlık sistemlerinin kontrolü kaybettiği ciddi bir salgında bundan sonraki sürecin bireysel tedbirlerin kolektif biçimde uygulanma başarısına bağlıyorum. İnsanlar aylardır dile getirilen önlemleri alırlarsa önümüzdeki dönemde hastalık devam etse bile şiddeti azalacaktır. Ancak kişiler, görece hafifleme eğilimi gösteren verilere aldanarak davranışlarına dikkat etmez ise gelecek için güzel şeyler söylememiz mümkün değil. Dilerim, herkes hekimler ve eczacılar başta olmak üzere sağlık otoritelerinin koyduğu kurallara uyar ve bir an evvel eskisi gibi korkusuz şekilde beraberce yaşadığımız sağlıklı günlere kavuşuruz.

COVID 19 Pandemisi Döneminde Hekimlik, Etik Ve Yaşam Üzerine! (Bir Cerrahın COVID 19 Enfeksiyonuna Yakalanma Öyküsü)

Mümtaz DADALI

*Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi
Üroloji Anabilim Dalı, Dr. Öğr. Üyesi*

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Doktora Öğrencisi

Arif Hüdai KÖKEN

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Dr. Öğr. Üyesi

Yeni tip corona virüs kaynaklı COVID 19 enfeksiyonu, ilk olarak Aralık 2019'da Çin'in Wuhan kentinde görülmüştür. Bu virüs bir pandemi yaparak tüm dünyaya yayılmış ve Mart 2020 tarihinde Türkiye'de ilk enfekte vaka tespit edilmiştir. Dünyanın ilk defa deneyimlediği yeni tip corona virüs pandemisi tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de toplumsal, kültürel ve mesleki anlamda birçok değişiklikler yaşatmıştır.

Pandemi ile birlikte tüm toplumda görülen enfeksiyona yakalanma korkusu karşısında, sağlık çalışanlarının tamamı korkusuzca insanlığı bu süreçten kurtarmak için dünyanın her yerinde halen canla başla çalışmaktadırlar. Virüs, enfekte ettiği her bir bireyin ümit ve korku arasında yaşamına, ailesine, mesleğine ve geleceğe ait duygularının alevlenmesine neden olmuştur.

Türkiye'de pandemi ile mücadele ederken COVID 19 enfeksiyonuna yakalanan bir hekim olarak, İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi öğretim üyesi sayın Prof. Dr. Cemil Taşçıoğlu'nun vefatı, tüm sevenlerini, sağlık camiasını ve tanıyan

tanımayan herkesi çok derinden üzmüştür. Pandemi ile mücadele eden sağlık çalışanlarının adeta sembolü haline gelmiştir. Prof. Dr. Cemil Taşçıoğlu hocadan sonra birçok sağlık personelinin de enfekte olduklarını çeşitli yollarla öğrendik. Kimisinden kötü haber, kimisinden de iyileşerek sağlıklarına kavuştuklarına dair iyi haberler aldık. Sağlık çalışanlarının pandemi sürecinde yaşadıkları tüm olumsuzluklara ve üstlendikleri risklere rağmen insanlık için çalışmaya devam etmeleri, onların ve üstlendikleri uğraşın toplumsal değerini daha da arttırdı. Hepsine minnet borçluyuz.

Her bir bireyin pandemi döneminde yaşadığı duygular çok özeldir. Ama bir de pandemi ile mücadele ederken enfeksiyonu kapan sağlık çalışanı olmak, çok farklı duygu ve düşünceleri barındırmaktadır. Bir tarafta mesleği icra ederken diğer tarafta da birçok etik soru(n)lara cevap aranmaktadır bu süreçte. Bu bağlamda bültenimiz için söyleşi yapma talebimizi kabul eden, yakalandığı COVID 19 enfeksiyonunu şifa ile atlatarak, pandemi ile mücadeleye kaldığı yerden devam eden, Sayın Doç. Dr. M. Şahin BAĞBANCI ile “COVID 19 Pandemisi Döneminde Hekimlik, Etik ve Yaşam Üzerine” konuştuk.

Sayın hocam, bültenimiz için görüşme talebimizi kabul ettiğiniz için öncelikle çok teşekkür ederiz. Kısaca kendinizden bahsedermisiniz?

1980 Diyarbakır doğumluyum. 2005 yılında Ege Üniversitesi Tıp Fakültesinden Mezun oldum. Üroloji uzmanlık eğitimimi Ankara Eğitim Araştırma Hastanesinde tamamladım. Mecburi hizmet görevimi üroloji uzmanı olarak Bitlis Devlet

Hastanesinde tamamladım. 2013 yılında Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji Anabilim Dalında Yardımcı Doçent olarak göreve başladım. 2018 yılında Doçent oldum. Halen Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji Anabilim Dalında Doçent Doktor olarak görev yapıyorum. Evliyim ve 2 çocuğum var. Mesleğimi severek yapıyorum. Kısaca böyle tanıtabilirim kendimi.

Neden hekim olmak istediniz?

Bunun net olarak bir cevabını vermek benim için pek kolay değil ama hekim olmaya karar verme sürecim 1990’larda lise eğitimi aldığım yıllara dayanmakta. O yaşlar bireyin toplumda iyi bir yer edinme hayali kurduğu yıllar. Bu nedenle meslek seçimi çok kritikti. O dönemde saygın bir meslek tercihi yapma arayışı içerisinde oluyor insan. Bugün de olduğu gibi o dönemde de hekimlik saygın bir meslek olarak kabul ediliyordu. Ben de böyle saygın bir mesleğin mensubu olmak istedim ve üniversite sınavında elde ettiğim sonuç tıp fakültesi tercihi yapmama imkân tanıdı.

Hekimliğin etik yönleri hakkında ne söylemek istersiniz?

Üniversite yıllarında deontoloji eğitimi aldık. Mesleğimi yaparken de gördüğüm kadarıyla hekimlik etik açıdan çok boyutuyla ele alınan bir meslektir. Klinik pratikteki ahlaki değerler, hekim-hasta iletişimi, eğer bir eğitim ünitesindeyseniz buradaki insanlarla olan ilişkileriniz, çalıştığınız kurumda birlikte çalıştığınız insanlarla olan ilişkileriniz hekimliğin etik yönlerini etkileyen ve

çevreleyen faktörler vardır diyebilirim. Bir söz vardır aslında, “tıp fakültesine giren herkes doktor olur ama herkes hekim olamaz”. Burada hekimi daha özel kılan, sahip olduğu etik değerleridir. Diploma sadece bizi doktor yaparken, hekim olmak ancak etik değerlere sahip olmakla mümkün olabilmekte. Böylece hekimlik adına profesyonellik de oluşmaktadır. Hekim olarak çalışırken her ne kadar duygularımızın etkisinde kalmaya çalışmasak da, insan olmamızdan kaynaklı olarak sahip olduğumuz değerlerle uygulamalarımızı bir denge içerisinde sürdürmemiz gerekmektedir.

Pandemi döneminde sağlık çalışanı olmak, hekim olmak sizin için ne anlam ifade ediyor?

Her bir sağlık çalışanının kendi uygulama ve sorumluluk alanı bulunmaktadır. Bu nedenle pandemi döneminde her bir sağlık çalışanının farklı önemi vardır. Hekimlik açısından belirtmek gerekirse hekimliğin zaten doğasında zaman kavramı diye bir şey yoktur. Gece gündüz çalıştığımız dönemler çok olmaktadır. Sürekli bir kriz yönetimi içerisindeyiz. Bu nedenle pandemi döneminin hekimlerin kriz yönetmesi ve üstün bir performansla çalışması anlamında çok zorladığını düşünüyorum. Bizim zaten işimiz kriz yönetmektir ve pandemi de bir krizdir.

Ama bu krizi diğerlerinden farklı kılan, çalışırken sizin de ciddi bir şekilde hastalanıp ölebileceğiniz bir tablo ile karşılaşma olasılığımızın olmasıdır. Sizinle birlikte ailenizin de etkilenmesi çok daha olası oluyor. Bunun yanında toplumsal sorumluluklar barındıran birçok kararlar alıyoruz. İdeal çalışma şartları neler olmalı onları da bir

yandan düşünüyorsunuz. İdarenin size sunduğu çalışma olanaklarını değerlendiriyorsunuz. Ölüm pahasına ortaya atılıp bir misyoner gibi gönül rahatlığıyla hareket edemiyorsunuz. Hekimler de dâhil olmak üzere tüm sağlık çalışanları hep tereddüt ve ikilem içerisinde çalıştılar, halen de çalışmaya devam etmekte. Bir tarafta yapılması gereken bir iş var ve bu işi sizden başka yapacak donanımda kimse yok, diğer tarafta ağır bir hastalığın size bulaşma riski ve korkusu var. Psikolojik, sosyolojik, teknik ve mesleki anlamda yönetmesi çok zor bir süreç. Bu nedenle daha önce sürekli yaptığımız risk yönetimlerinden farklı olduğunu düşünüyorum. Tüm bu konular ışığında sağlık çalışanları inanılmaz fedakârlıklar yapıyorlar. Sağlık çalışanları bu sürecin içerisinde fazlasıyla doldurdu ve gerçekten bu yapılanlar karşısında onların haklarının ödenemez olduğunu düşünüyorum.

Kendimle ilgili değerlendirecek olursam, sadece pandemi döneminde aktif çalışan bir sağlık personeli olarak mücadele vermedim. Bu hastalığa doğrudan yakalanmış ve iyileşme dönemimin hemen ardından COVID-19 polikliniklerinde aktif olarak çalışan bir hekim olarak da mücadele verdim. Bu nedenle diğer arkadaşlarımızdan biraz daha fazla etkilendiğimi düşünüyorum. Çünkü bu konuda dibi gördüm, ağır klinik belirtiler yaşadım, ölüm riski ile karşılaştım, iyileşme süreci uzun sürdü, zaman zaman umutsuzluğa kapıldım. “Acaba iyileşemeyecek miyim?” diye bir psikolojiye de girdim. Bu nedenle bir de post-travmatik stres bozukluğu yaşadım. Meslek tercihim neden olan motivasyonum açısından değerlendirecek olursam böyle bir süreçle karşılaşacağımı zaten düşünmem mümkün değildi. Mesleki anlamda karşılaşacağım

zorlukları herkes gibi ben de bilmeden tercihte bulunup hekim oldum. Bugün ise sahip olduğumuz hekimlik değerlerimiz yaşadığımız bu süreci en iyi şekilde yönetme sorumluluğunu bize yükledi ve diğer sağlık çalışanları gibi ben de var olan şartlarda en iyi şekilde çalışmaya gayret ediyorum.

Pandemi döneminde Türkiye’de binlerce vatandaşımlar gibi siz de COVID 19 enfeksiyonuna yakalandınız, tedavi oldunuz, iyileştiniz ve pandemi ile mücadeleye geri döndünüz. Bu süreçte neler yaşadığınızı bizimle paylaşır mısınız?

Türkiye’de hastalık henüz daha çok yeniyken, toplamda henüz 500-600 civarında vaka olduğu bildirilmişken bu hastalığa yakalandım. Türkiye’deki tüm hekimlerin hastalık hakkında sürekli literatür taradığı, bilimsel araştırmaları çok yakından takip ettiği bir dönemdi. Üst solunum yolu enfeksiyonu bulguları ile ilk belirtiler başladı. Daha sonra çok şiddetli halsizlik ve ciddi bir iştahsızlık kendini gösterdi, uykularım kaçmaya başladı, kâbuslar görüyordum ve belirtiler giderek şiddetlendi. Daha önce de enfeksiyon hastalığı geçirmiştım, gribal enfeksiyonlar atlattım ama “bu farklı bir şey” dedirtti bana bu hastalık. O dönemde hastanelerin süreci yönetme konusunda algoritmaları tam olarak oluşturulmamıştı ve bu nedenle tanı testi de yaptırma şansı yakalayamamıştım. Enfeksiyona yakalandığımda Ankara’daydım. Durumum biraz daha ağırlaşınca eşim ve çocuklarımla birlikte Kırşehir’e döndük. Bu arada eşimde de ateş başladı. Benim ise üst solunum yolu enfeksiyonu belirtilerim geriledi, birkaç gün rahatlardım, kendimi daha iyi hissetmeye başladım. Daha sonra derin nefes aldığımda öksürük

şikâyetlerim başladı. Artık bu hastalığın akciğerlere etki etmeye başladığını düşündüm. Çalıştığım hastanedeki hekim arkadaşlarımların önerisi ile çektiirdiğim AC tomografisi, akciğer tutulumum olduğunu gösterdi. Bunun üzerine yaptırdığım test negatif çıksa da COVID 19 enfeksiyon tanısının kesin olduğu söylendi. İki gün sonra eşimin ateşinin düşmesine rağmen ona da test yapıldı ve benimkinin aksine onun COVID-19 test sonucu pozitif geldi. Karantinaya alındık. Tedavimiz Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesinde devam etti. Tedaviye başladıktan üç gün sonra kötüleştim ve nefesim daralmaya başladı. Sonuçlara göre tedavide kullanılan ilaçlarımların değiştirilmesi kararı alındı. Yeni kullandığım ilaçlarımların etkisiyle iki günde yeniden kendimi iyi hissetmeye başladım. Ancak iştah, tat ve koku duyusu kaybı yaşadım. Bunun haricinde diğer klinik belirtilerim de devam etti. 10 günlük hastane karantinasının sonunda ciddi bir kilo kaybıyla taburcu oldum. Taburculuk sonrası 14 gün kadar evde oda karantinası sürecim devam ettim. Daha sonra yeme içmem de düzeline düzenli olarak egzersizlerimi de arttırdım. Spor yapmak iyileşme sürecimi çok daha hızlandırdı. Bunun haricinde çalıştığım üniversitenin sunduğu olanaklar doğrultusunda bir de kendime hobi bahçesi yaptım. Toprakla uğraşarak küçük çaplı yaptığım tarımsal faaliyetlerle kendimi ruhsal olarak toplardım diyebilirim.

Eşinizin de enfeksiyona yakalanması size neler hissettirdi? Çevrenizle ne tür ilişkiler yaşadınız?

Benim ve eşimin aynı anda enfeksiyona yakalanmamız çocuklar açısından çok büyük bir travma kaynağı oldu. Hala etkilerini çocuklarımda

görüyorum. Küçük oğlum 6 yaşında, kızım 10 yaşında. Oğlum çok etkilenmişti. Eşimle birlikte etkilendiğim için psikolojik olarak çok yıkıcı bir dönemdi. Ama evin babası konumunda olunca, daha güçlü durmak zorunda kalıyorsunuz. Hastalığın klinik belirtileri uzun sürdüğü için mücadele etme yeteneğinizi belli bir süre sonra kaybetmeye başlıyorsunuz, psikolojik olarak da yıpranıyorsunuz. Bireysel etkilerin ötesinde eşimin ve çocuklarımların da yaşadıkları olumsuzlukları tolere etmeye çalışmam, kendimi bu konuda sorumlu hissetmem yükümü daha da arttırmıştı. Eşimin çabuk toparlanması beni çok mutlu etmişti.

Tüm bu süreçte bu hastalık “ya ölürsem?” sorusunu defalarca sordurtmuştu. Bu noktalarda da kişisel olarak ölümden sonra bir yaşamın varlığına inandığım için kendimle ilgili bir ölümden korkma psikolojisine girmedim diyebilirim. Ölürsem ölüyorum diyebildim. Ama omuzlarınızda ailenizin sorumluluğu olunca olaya bakış açınız ve korkularınız boyut değiştiriyor... “Nasıl olur? Nasıl geçinirler? Nasıl yaşarlar? Nasıl büyürler?” soruları sürekli zihnimi kurcalıyordu açıkçası. Bu çok yıpratmıştı beni. Aynı şeyi çocuklarımlar da yaşadı. Özellikle oğlum çok etkilendi. Bizi kaybetme kaygısını gerçekten yaşadı. Eşimle ben karantinada iken 10 gün boyunca evde çocuklara bakan kayınvalidem vardı. 10 gün boyunca oğlum hep odanın kapısında oturdu. Hatta annesine, kendisinin küçük bir kuklasını yapmıştı ve “Anne beni özlersen al bunu sev!” demesi, içinde bulunduğu olumsuz psikolojinin en büyük belirtisiydi sanki. Bu beni çok yıpratmıştı doğrusu.

Çevremle ilişkilerime gelince; şunu çok net

anlıyorsunuz “İnsan insana muhtaç!”. Bu süreçte Mümtaz abim (Mümtaz Dadalı), eşi Yeliz ablam, diğer bazı arkadaşlarımız sağ olsunlar inanılmaz destek verdiler. Bir babanın oğluna, bir abinin kardeşine davranacağı şekilde, belki de çok daha ilerisi diyebilirim, yoğun bir şekilde desteklerini her anlamda hissettik. Bu noktalarda da çok dersler çıkardım gerçekten. Aslında herkesin çok zayıf ve her an düşebileceğini gördüm. Bu zor zamanlarınızda sizin en büyük destekçilerinizin yakın akrabalarınızın ve dostlarınızın olduğunu gördüm. Hayatta birçok şeyi öncelik sırasına koyarsınız ama tereddütsüz ve kesin olarak ailenizin ve iyi arkadaşlarımızın ilk sırada olduğunu bir kez daha gördüm. Bununla birlikte hayatınızda var olan insan sayısının da aslında çok az olduğunu öğrendim. Kalabalıklar içerisindeyiz ama aslında o kadar kalabalık değiliz. Çok insan sizi soruyor olabilir ama belli bir pozisyona düştüğünüz zaman bunların ne kadarının hakikaten gerçek olduğunu, ne kadarının aslında yalan olduğunu daha iyi idrak ediyorsunuz. Belki de hayatın özünü size çok daha iyi yaşatan bir süreç oluyor. Krizi bir fırsata çevirme açısından düşünersek eğer benim için ciddi bir hayat dersi çıkarma fırsatı oldu. Her şeyden daha önemli olan aile, dostluk, arkadaşlık gibi kavramları yeniden derinlemesine düşünme ve hissetme fırsatı oldu.

Bir şey daha söylemek isterim. Daha önce de şiirler yazardım. Ama bu süreç bana daha fazla şiir yazdırtmaya başladı. O günden sonra ara ara şiir de yazdım, ama sadece bir şiir yazayım diye uğraşmadım. Hakikaten duygulanıp hislenip ve gerçekten yazmak istediğim için yazdığım birkaç şiir oldu. Şiir yazmak ayrı şey okumak ayrı bir şey.

İyi şiir okuyamam ama müsaade dersiniz bu süreçte yazdığım şiirler arasından iki tanesini sizinle paylaşayım.

Toparlanacağıma da inanmıyordum başta. Hastalığın belirtileri iyice azaldı ve kendimi iyi hissetmeye başlamıştım ve bu hastalıktan artık kurtulacağıma inandım. Bir teşekkür etmek istedim. Neye teşekkür edeyim diye düşünürken ölüme teşekkür olsun, ona edeyim bari dedim. Şöyle bir şey yazdım:

ÖLÜME TEŞEKKÜR

*Biliyorum elbet bir gün kapımı çalacaksın
İzne ihtiyacın yok, emanetini alacaksın
İsyankâr değilim kaderime
Ve hatta hazırım ecelime
Ama iki çocuğun yetim büyümesini
Bence sen de kabullenemezsin
Sırtları boşta kalmasın
Direncileri kırılmasın
Boyunları bükülmesin diye
Ey ölüm
Yanağımdan bir makas alıp azad ettiğin için
Kabul edersen teşekkür ederim.*

İyice toparlandıktan sonra bir feraha çıktığımı hissettim. Sanki çok kötü bir yerdeydim ve daha aydınlık bir yere çıktım gibi hissettim. Bununla ilgili de bir şeyler yazmak geldi içimden. Hasta olduğum sırada tabi nefes alamamam, burnumdaki kokular, çocuklarım aklımda, vs. Bu duygular içerisinde karşı kıyıya bir şiir yazdım, müsaadenizle onu da paylaşayım:

KARŞI KIYI

*Ben bir uykuya daldım
Bıçak gibi keskin bir soğuk
Kar, boran, tipi
Yağan kar, gökyüzünde şimşekler
Ellerim delik deşik
Burnumda o koku
Dermanım karşı kıyıda
Hayatımın ikilemi
Su derin, soğuk ve karanlık
Pazılarımda sevdiğilerim
Kulaçlarım nefessiz
Yetiştim
Yedi renk gökkuşağını gördüm
Gökyüzünün mavisini ağacın yeşiliydi
sevincim
Çağlayan ırmaklar sevenlerin gözlerinde
İki damla gözyaşı
Bağrımnda yavrularım*

Sizin gibi bir akademisyen ve hekim olan sayın Prof. Dr. Cemil Taşçoğlu hocanın ve yaşamını kaybeden diğer sağlık çalışanlarının COVID 19 enfeksiyonu nedeniyle vefatları hakkında ne söylemek istersiniz?

Çok üzüldüm. Cemil hocayı kişisel olarak tanıımıyordum. Öğrendiğim kadarıyla, başta bahsettiğim doktor hekim ayrımı noktasında gerçek bir hekim olduğunu öğrendim. Bu meslek için, öğrencileri için her türlü fedakârlığı yaptığını öğrendik ve gördük. Birçok insan yetiştirmiş, ülke tıbbına birçok katkılar sunmuş bir hocamızdı. Allah rahmet etsin. Yine Cemil hocamızla birlikte birçok sağlık çalışanı arkadaşımız da vefat etmiş oldular. Çok üzücüydü gerçekten. Pandeminin en dramatik

yönü buydu. Meslek şehidi diye tanımlayabileceğim onları.

Her birisinin vefatının çok derin üzüntüsünü hissettim içimde. Çünkü bu mesleği yapmak için yola çıkarken kimse mutsuz olmak adına tercihini yapmıyor. Hep bir umutla tüm insanlara faydalı olabilmek için yola çıkıyorsunuz. Bu motivasyonla hareket ederek mutluluğu elde etmeye çalışırken bir anda en mutsuz insan olabiliyorsunuz. Bu çok dramatik ve ağır bir şey gerçekten. Vefat eden sağlık çalışanlarına gerçekten çok üzülüyorum ama geride bıraktıklarına daha çok üzülüyorum doğrusu. Çünkü onlar bu sürecin en yakın tanıkları oldukları için yokluklarını ve acılarını bizlerden daha çok hissedecekler.

Bugüne kadar binlerce hastayı muayene ve tedavi ettiniz. Böyle ciddi bir enfeksiyonu geçirmiş birisi olarak yani bir hasta gözüyle hekimliği etik açıdan nasıl değerlendirirsiniz?

Zaman zaman ağır olmasa da hasta olduğum dönemler oldu. Bir hekim için hasta olmak da hekimlik pratiği açısından da önemli kazanımları olan bir fırsat olduğunu düşünüyorum. Bir hekim olarak hasta pozisyonuna geçtiğinizde çok daha iyi empati yapmaya başlıyorsunuz. Bir hastanın bir hekimden, bir sağlık çalışanından beklentilerini çok daha fazla anlıyorsunuz. Buradan yola çıkarak hekimlik pratiğine döndüğünüzde hasta gözüyle bakışı kaybetmeden uygulamalarınızı yapabilirsiniz gerçekten daha iyi bir hekim olursunuz. Bu hususta hiçbir tereddütüm yok yani. Profesyonelliği de gözden kaçırmamak gerekiyor. Birçok meslek için böyle ama hekimlik istisnadır. Profesyonelliğin gereği olarak bir hekim karar verirken duygularının

etkisinde kalmamalıdır. Empati kurarak da hastanın duygularını paylaştığınızı göstermeniz, onu anladığınızı hissettirmeniz gerekiyor. Bu sürecin dengeli bir şekilde yönetilmesi gerekmektedir.

Hastalık demek yardıma muhtaç olmak demektir. Hastalık sürecinde odanıza giren temizlik görevlisi arkadaşımıza varana kadar medet umacak pozisyona gelebiliyoruz. Bu nedenle hekim ve tüm sağlık çalışanlarının hastaya karşı şefkatli ve hoşgörülü olması gerekiyor. Çünkü hasta düşkün halinde daha yoğun stres ve baskı altında olabiliyor ve normal hayatından daha farklı davranışlar sergilemesi olası oluyor. Hastanın kişilik özelliklerine göre daha hırçın, saldırgan, duygusal, umursamaz da olabilirler. Buradan yola çıkarak hasta etkileşim sürecinde hekimin hoşgörü ve müsamahasının, iyi bir sağlık hizmeti sunumunun bir parçası olduğunu ve hastanın da bundan çok yarar göreceğini düşünüyorum. Hastanın davranış şekline bakmaksızın ilk anda göstereceğimiz sahiplenme, onun derdiyle dertlenme ve hoşgörü, hastaların bizlere olan güvenini arttırmakta. Hekimin bu tutumu, stres ve baskı anında daha kontrolsüz davranabilen kişilerin daha stabil davranışlar sergilemesini sağlayabilmekte. Çok farklı sosyokültürel özellikte hastalarımız oluyor, her birine uygun bir iletişim modeli geliştirmemiz zor olabiliyor bunun farkındayım ama en temelde hoşgörü ve müsamaha göstermek hekim açısından profesyonelliğin kritik hareket noktası olmakta. Kişisel anlamda geçirdiğim hastalık nedeniyle yaşadıklarım, yardıma muhtaç olan hastaya bu konularda daha fazla özen göstererek yaklaşmam gerektiğini bir kez daha hatırlattı.

Tedavisi henüz kesin olarak belli olmayan bir enfeksiyon hastalığı nedeniyle hastaneye yattınız ve tedavi aldınız. Bu süreçte bir hekim ve bir hasta olarak neler hissettiniz?

Çok açık yüreklilikle konuşmak isterim bu konuda. Yapılan tedavilerin tabii ki sonuçları belli değildi. Bana verilen tedaviyle ne kadar başarı sağlanacağı da net değildi. Ama şunu da biliyorum ki mevcut olan tedavi bu ve alternatifi yoktu. Bu tedaviyi almak zorunda olduğumu ve sonuçlarına katlanmak zorunda olduğumu biliyordum. Bu tedaviyi kaderime razı gelerek aldım. Başlangıçta bir tedavi başlandı bana ve yetersiz geldiğini hocalarımla birlikte gördük. Daha sonra ilaç olarak “favipiravir” başlanması uygun görüldü. O dönemde bu ilacın ne derece faydalı olacağı ve yan etkileri bilinmiyordu. Bu tedavinin yattığım hastanede ilk verildiği hastalardan biri oldum. Bu ilacı başlamayı öneren hekim arkadaşlarımla ve hocalarımla da bu ilacı çok fazla deneyimleme şansları olmamıştı. Bu ilacın başlanma kararından sonra bir hemşire arkadaşımız odama geldi ve 8 adet ilacı almam üzere avcumu koydu. Açıkçası o anda düşündüğüm şu oldu “Bu ilaçla ilgili deneyimin az olduğunu biliyorum. Ben kullandığımda benden kaynaklı bir tecrübe olacak.” Ama tereddüt etmeden hepsini aldım ve dedim ki “Başıma bir şey gelecekse de gelsin. En azından benim üzerimde elde edilen sonuçlar başka hastaların tedavi kararlarına katkı sunacak.” Daha açık söylemek gerekirse bir denek olmayı aslında kendi içimde kabul ederek bu ilacı aldım. İlacı aldıktan sonra gece boyunca da kendimi gözledim. İlacın etkileri hakkında kendimce tespit edebileceğim tedavi bulgularını hekim arkadaşlarıma aktarma duygusu içerisinde geceyi geçirdim. Böylece onların da tedavi süreci ile ilgili

olarak kendilerini bir yol çizeceklerini düşündüm. İlacı aldıktan sonra çok ciddi bir yan etki görmedim ama alt ekstremitelerimde ciddi bir yanma hissi yaşadım ve alerjik semptom olarak yorumladım ama müdahale gereği duyulmadı. Sabahleyin tekrar 8 tane daha aldım. İlacı aldığım ikinci günde enfeksiyona bağlı olarak şikâyetlerimin önemli ölçüde gerilediğini gördüm. Vizite esnasında beni takip eden hocalarıma durumumu aktardım. Başta dediğim gibi sonuç belli olmasa da kaderime razı gelerek tedaviyi aldım ve sonuç da iyi olunca çok mutlu oldum.

Tüm bu yaşadıklarınızı göz önüne aldığınızda iyi bir hekim olmak için etiğin önemine dair ne söyleyebilirsiniz?

Tek kelimeyle “Vazgeçilmezi”. Etik, hekimliğin olmazsa olmazıdır. İyi bir hekim olmak için etik kavramların tamamına hâkim olmak gerekiyor. Hastalarla iletişimimizde duygularımızdan arınmamamız ama karar verirken profesyonelce davranmamız gerekiyor. O yüzden her hekimin aynı zaman da etik konulara hakim olması ve bunları gerçek hayatta uygulaması gerekiyor diye düşünüyorum.

Son olarak hekimlere, hekim adaylarına ve diğer tüm sağlık çalışanlarına hitaben neler söylemek istersiniz?

Her meslekte olduğu gibi Türkiye’de sağlık çalışanı olmak da çok zor. Sadece şunu söyleyebilirim, yaptığımız meslek benim gözümde, toplum gözünde ve birçok alanda biliniyor ki en kutsal meslek ve en zirvedeki meslek. Bunu sağlık çalışanlarını

Corona Günlerinde Ağrı Patnos'ta Zorunlu Hizmet Yükümlüsü Bir Hekim Olmak!

Dr Vedat Menderes ÖZÇİFTÇİ

HÜTF Tıp Etiği ve Tarihi Doktora Öğrencisi

vedatmenderes@hacettepe.edu.tr

Patnos. İsmi ilk duyduğunuzda bir küçük Yunan adası ya da cips markası sanılabilecek iken, Sakıncalı Piyade Uğur Mumcu'nun askerlik ocağı, benimse 2019 Nisan'ında bir yıllık devlet hizmet yükümlülüğüm dolayısıyla taşındığım Ağrı'nın büyük ilçelerinden biri. Yazı bol tozlu, kışı bol karlı. Çalışma yerim ise, ilçe merkezinden yaklaşık 7-8 km uzaktaki Devlet Hastanesi'nin Acil Servisi. Manzarası görkemli Süphan Dağı.

Devlet Hastanesi Acil Servisi'ne günde 500'e yakın hasta gelir. Maalesef çoğunun acil endikasyonu bile bulunmaz. Tedavisiz bile düzelebilecek rahatsızlıklardır genel hasta popülasyonu. Elden geldiğinde, hasta ve hasta yakınlarını bu konuda bilinçlendirme ve bir acil servise ne gibi durumlarda başvurulması gerektiğini anlatmak iş rutininizin bir parçası olur. Gece nöbetinin sabaha yakın zamanında ansızın çıkagelen bir hastanız, saç dökülmesi şikâyeti ile sizi şaşırtabilir. Gece aniden mi oldu sorunuza, 4 senedir süregeldiğini ve hiç dermatoloji uzmanına gitmediğini öğrendiniz de gülseniz mi ağlasanız mı bilemezsiniz. Ama her bir hastanın ortalama 4-5 hasta yakını ile acil servise müracaat ettiğini görüp kanıksadığımızda, tedavi alan farklı hastalar ve yakınlarının gözlem odalarındaki koyu sohbetlerine tanık oldukça, acil servisin aynı zamanda sosyal bir nosyonunun da olduğunu farkına varırsınız.

kategorize ederek değil tüm sağlık çalışanlarını dahil ederek söylüyorum. İnsana dokunuyoruz. İnsanlığa faydalı oluyoruz. Bundan daha üstün hiçbir meslek yok. Bu meslek bize hayatta aradıklarımızı, ulaşmaya çalıştıklarımızı belki verememiş olabilir ama bu durum bizim motivasyonumuzu düşürmemeli. İnsanlık aslında bize muhtaç. Biz de bu ihtiyaca hakkıyla karşılık vermek zorundayız, bu yolun hakkını vermek zorundayız. Gücümüz de yettikçe yaşadığımız olumsuzluklar karşısında motivasyonumuzu çok düşürmeden bunun yanında kendimize de çok zarar vermeden mesleğimizin hakkını verelim.

Bize vakit ayırdığınız için çok teşekkür ederiz.